

SØNDAG D. 31. AUGUST 2008

Prædiken af Søren P. Grarup

Indgangslæsning: Johannesevangeliet kap. 3 v. 16-17

Gammeltestamentlig læsning: Salme 33

PRÆDIKENTEKST: **Johannesevangeliet kap. 1 v. 1-14**

Det er godt at være tilbage sammen med jer her i menigheden. Tak for muligheden for at holde en måneds studieorlov. Det har været utroligt berigende at få lejlighed til at læse og meditere Johannesevangeliet igennem.

Det jeg ville bruge den måned til, var ikke at granske, hvad alle mulige kloge folk har skrevet om Johannesevangeliet i kommentarer og udlægninger. Det er slet ikke at kimse ad - det har jeg haft megen glæde af i tidens løb. Men det, jeg havde brug for, var at gå til kilden - til evangelieteksten, som den står, for i bøn og stilhed at lytte efter: Hvad er det, Johannes selv fortæller, og hvad siger det til mig ind i mit liv.

Og tak for jeres forbøn. Den var nødvendig, for der kom så mange forstyrrelser på tværs, at jeg kun kan opfatte det, jeg har fået med mig, som foræring fra Gud. Og jo mere Johannesevangeliet har lukket sig op for mig, des mere har jeg kunnet se og ane, at der er uendeligt meget mere at hente. Så jeg bilder mig ikke på nogen måde ind at være færdig med Johannesevangeliet. Men hvor har det været spændende, berigende og udfordrende.

Jeg har glædet mig mere og mere til at dele Johannes' budskab, hans vidnesbyrd med jer her i menigheden. Men det bliver svært - af flere grunde:

En grund er, at Johannes formår i sin måde at fortælle på at sætte ord på noget, der egentlig ikke kan siges med ord - det skal opleves og blive til levende erfaring. Gør man det til teori, så er det væk.

En anden grund er, at ganske meget af det, jeg har med mig fra min Johannes-meditation, er så personligt, at jeg ved, at det skal modnes i mig og i mit eget liv, før jeg har mulighed og ret til at dele ud af det. Man skal ikke servere umodne frugter - de smager surt og gør ondt i maven. Og det har jeg det faktisk godt med, at det er sådan, for netop denne modningsproces er et væsentligt aspekt i Johannes' vidnesbyrd. Hvis jeg troede, at jeg havde det hele færdigt og modent, så ville Johannes prikke mig på skulderen og sige: Nu skal du vende om, for nu er du på vej væk - på vej ud i dit eget mørke.

En tredje grund til, at det er svært at dele med sig af Johannesevangeliet, er, at I skal hjem til frokost, og jeg skal være i Svenstrup ved Aalborg kl. 14,30 og gå pilgrimsvandring med Karmelkirken. Og Johannesevangeliet kan ikke brydes op i småstykker, der kan gennearbejdes på en prædikens tid. Det hænger sammen i ét stykke fra først til sidst.

Derfor skal vi i dag se på de store linjer i Johannesevangeliet. Så om I vil kalde prædikenen i dag for en prædiken eller et bibelstudium eller en introduktion til Johannesevangeliet - det må I selv om.

Johannesevangeliet er meget anderledes end de tre andre evangelieberetninger. Mattæus, Markus og Lukas tilstræber at give en kronologisk fremstilling af Jesushistorien. De kan lægge forskellige tolkninger ind i måden, de fortæller på, men stadig har vi indtryk af, at de skriver historie - kronologisk.

Kronologien og den historiske akkuratess interesse for ikke Johannes så meget. Han prædiker. Johannesevangeliet består af 6-8 prædikener. Man kan forestille sig, at Johannes har holdt disse prædikener for sin menighed i Efesus, hvor han boede på sine gamle dage - og han blev meget gammel, omkr. 100 år, fortæller kirkefædrene.

det er næppe Johannes selv, der har ført pennen. Der er i selve teksten stærke indikationer på, at andre har videregivet Johannes' vidnesbyrd. Det var ikke ualmindeligt, når store personligheder som apostlen Johannes åbnede munden, at der sad skrivere parat og stenograferede, hvad han

sagde. Og hans betroede medarbejdere, som kendte Johannes' vidnesbyrd i dybden, har efterfølgende redigeret notaterne sammen til det, vi kender som Johannesevangeliet.

Selve Jesushistorien, som de tre andre evangelister giver os, forudsættes kendt. Flere steder dukker der hentydninger op til begivenheder, Johannes ikke fortæller om, men som vi skal finde hos de andre evangelister. De andre evangelisters kronologiske tidsramme fra Jesu dåb til hans død er ca. et år. Hos Johannes ser det ud, som om det er tre år, men Johannes' ærinde er ikke at fortælle kronologisk historie.

Johannes' ærinde er at fortælle om den vej, han selv - gennem sit lange liv - har vandret. Også når han fortæller om andres oplevelser med Jesus, Nicodemus, den samaritanske kvinde ved sykarbrønden, den lamme ved Betesda, den blindfødte, Maria i Bethania o.s.v., så er det hans egen vej, han beskriver. Den vej, han i sin beretning kalder: AT TRO.

Det er værd at lægge mærke til, at når Johannes taler om tro, så bruger han altid udsagnsordet AT TRO, aldrig navneordet, TROEN. Det gør stort set alle de andre skriventer i Ny Testamente, men altså ikke Johannes. De steder, hvor navneordet tro står i vor danske oversættelse, er det et oversættelsesproblem. Hvor den autoriserede oversættelse skriver, at nogen "kom til tro", dér skriver den nye oversættelse ("Den nye Aftale") at de begyndte at tro - det er meget bedre oversat.

Om det er bevidst fra hans side, eller det blot er en naturlig konsekvens af hans oplevelse af, hvad det er at tro, der ved jeg ikke. Men det er værd at lægge mærke til for os, der lever i Danmark i dag. Uanset hvad vi hægter på os selv om hinanden af kirkenavne, så er alle danskere lutheranere, præget af det særligt danske udgave af lutherdommen, som lærer, at troen skænkes i dåben. Og hvad enten vi mener det eller ej, så kan vi ofte tale om troen som sådan en slags åndelig substans, der gemmer sig et sted i sjælen - noget man har eller ikke har.

For Johannes er tro ikke noget man kan have et sted i hjertet. At tro er noget, man gør. At tro er at vandre ad en vej - en vej, der snor sig ud og ind og op og ned. Man kan følge den vej, så tror man. Man kan forlade den vej, så tror man ikke. Men tro er ikke sådan en åndelig ting, man kan gå og putte med i sit hjertes skjul.

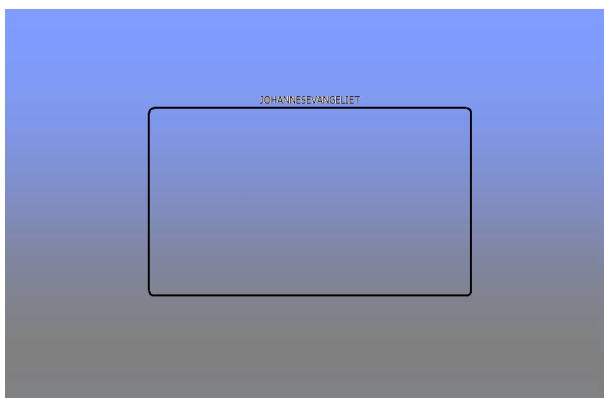
At tro er at vandre ad den vej, Gud viser. For på den vej findes lyset. Dér fines sandheden, så vort liv bliver af sandhed. Der findes livet, det evige liv, som ikke "blot" er engang udenfor denne tid og dette jordelivs begrænsning, men er her og nu - livet som Guds elskede barn. Og den vej - kan være besværlig, og i menneskers øjne farlig, men den er farbar og fører til målet for ethvert menneskes liv: Vor himmelske Far.

Alle vore egne veje, hvor religiøse og fromme og rigtige de end ser ud, er blindgyder, der fører ind i mørket og ender i døden.

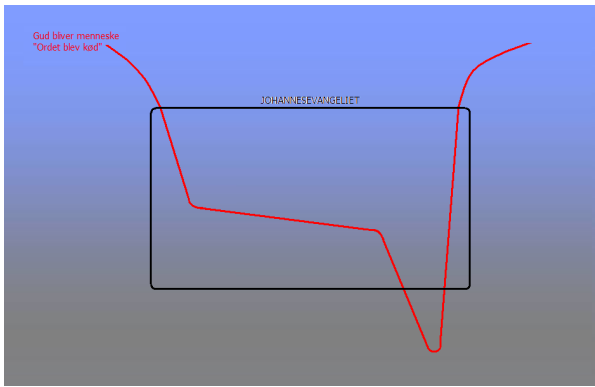
Hen mod slutningen af Johannes evangeliet står: "dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn."

Det er Johannes' ærinde. Og for at vi skal se, hvem Jesus virkelig er, så vi kan tro på ham, beskriver Johannes en vej. Faktisk beskriver han flere veje, flere spor gennem evangeliet.

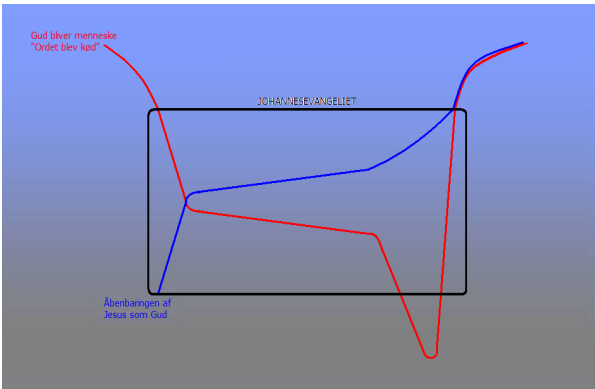
Og nu skal vi - meget summarisk - se på de spor, han beskriver. De kan fremstilles som grafer:

1) Denne ramme er Johannesevangeliets ramme. Rammen er menneskelivet på jorden med lyset fra oven og mærket fra neden.

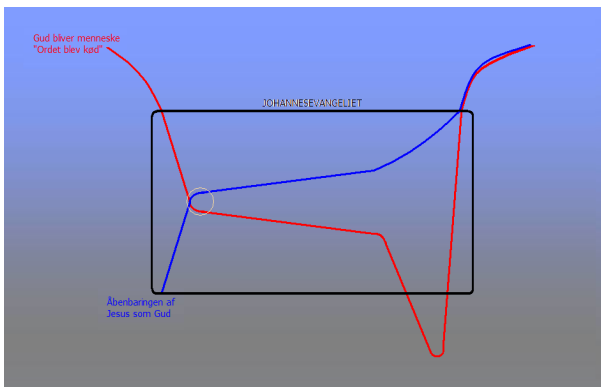

2) Den første vej, Johannes beskriver, er Guds Søns vej ind i menneskelivet og gennem menneskelivet. Gud træder fra sin evige herlighed ind i vor verden i skikkelse af mennesket Jesus af Nazaret. Johannes' beskriver, hvordan Jesus går dybere og dybere ned i vor menneskelighed, indtil han så at sige går nenedud af menneskelivet, ned i dødens mørke og tomhed for at rejse sig fra døden og drage hjem til sin Far, til sin evige herlighed.

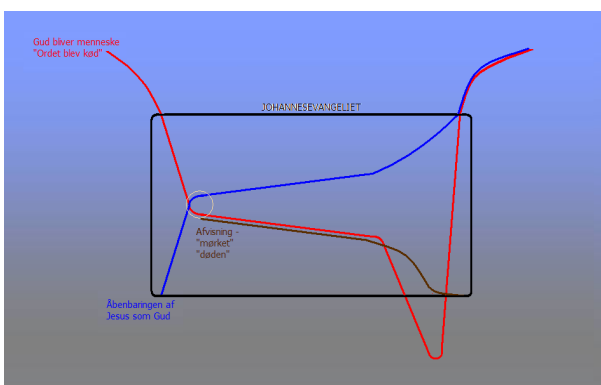

3) Den anden vej, Johannes beskriver, er åbenbaringen af Jesus som Gud. Jo dybere han går ned i vort mørke, des stærkere åbenbares hans herlighed, som Johannes kalder det - hans Guddommelighed, indtil denne åbenbaring og hans jordiske fremtræden mødes i hans opstandelse. Det er et stort tema i Johannesevangeliet, hvem Jesus virkelig er. Johannes har ikke som de andre evangelister lange passager med Jesu undervisning. Man kan ikke udlede en kristen etik af Johannesevangeliet,

som vi kan f. eks. af Bjergprædikenen hos Mattæus. Det nærmeste vi kommer til det, er Jesu bud: Som jeg har elsket jer, skal I elske hinanden. Alt hvad Jesus siger og gør, sker for at mennesker skal se, hvem han virkelig er - Gud midt i menneskers tilværelse.

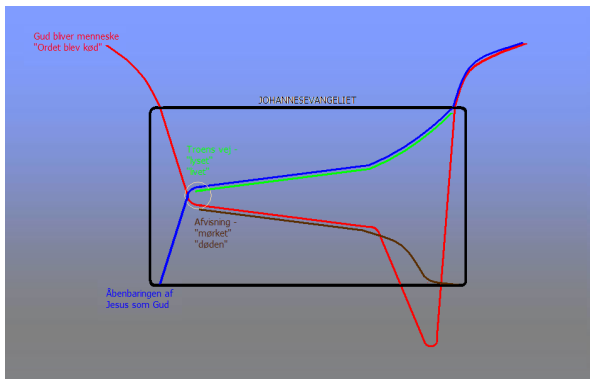
4) Åbenbaringen af Jesus som Gud begynder med Johannes Døberens vidnesbyrd. Dér, hvor dette vidnesbyrd og Jesu vej i menneskelivet krydser hinanden, da Johannes Døbereren og Jesus mødes, Dér begynder den trosvej, som Johannes beskriver. Den begynder med at se Jesus, at få øje på ham: "Se Guds lam!"

5 Vi læste i Johannesprologen: "Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham." Hans eget - det er i virkeligheden hele skabningen, som er blevet til ved ham og uden ham blev intet til af det som er. Men på en særlig måde er "hans eget" jo Guds gamle ejendomsfolk, Israel, for - som Jesus siger til kvinden ved brønden: "frelsen udgår fra jøderne." Hans blotte tilstedeværelse er en provokation for jøderne - det vil i Johannesevangeliet sige den religiøse elite, præsteskabet og farisæerne, for de mente at vide alt om Guds vej. Men Johannes viser, at denne

selvstolthed er deres egen vej, som går dybere og dybere ned i mørket, indtil de over for Pilatus fornægter den Gud, hvis sag de mener at forsvare, ved at erklære, at kejseren er deres eneste konge.

De repræsenterer ikke blot et vildfarent Gudsfolk, men enhver som i blindhed, selvsikkerhed, "livsklogskab", "gudsklogskab", eller slet og ret i vantrø afviser Jesus Kristus og den vej han viser.

6) Den fjerde vej, Johannes beskriver, er den vej han ønsker, at vi, der hører hans vidnesbyrd også skal finde. Den vej, vi *må* vandre, når vi ser, at Jesus Kristus er Guds Søn, verdens frelser. “Men alle dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn, dem, der tror på hans navn.” Det kan vi ikke gruble eller resonere eller studere os til. For det vi ser, når vi med vore almindelige menneskelige øjne og tanker ser på Jesus, det er hans vej ned ad bakke - helt ned i døden - hvilken elendighed! At se, hvem denne Jesus er, foræres

os - det er som at fødes på ny, fødes ovenfra. “De blev ikke født af blod, ej heller af mands vilje eller af køds vilje, men af Gud.”

Men når det sker, så ser vi Gud, som i mennesket Jesus af Nazaret går ind i vort menneskeliv, ind i vor smerte, ned i vor død - og forvandler alt til liv - liv, som ikke er af denne verden fyldt af mørke og død - liv som er af Gud, af sandhed, af evighed og til evighed.

Den vej følger den anden vej - åbenbaringen af Jesus som Gud. For han *er* vejen, sandheden og livet. Og vejens mål på denne jord, er det punkt, hvor Jesus siger til sine disciple: “Jeg vil ikke bede til Faderen for jer, for Faderen selv elsker jer.” Jesus fører os frem til den samme ubrydelige kærlighedsrelation fra Gud og til Gud, som han selv, Jesus af Nazaret, levede i.

Den vej - det liv kommer til os som en strøm af levende vand.

Jeg sad en dag ved Gudenåens udspring ved Kovtrup og læste beretningen om Jesu samtale med den samaritanske kvinde ved Sykarbrønden, som patriarken Jacob havde givet sine efterkommere. Jesus sagde til hende: “Jeg vil give dig levende vand.” Det billede behøvede ingen forklaring eller udlægning, da jeg sad dér ved Gudenåens kilde, hvor vandet pibler op af jorden, så det få meter henne er blevet til en kraftig å med frodige åbrinker. Levende vand.

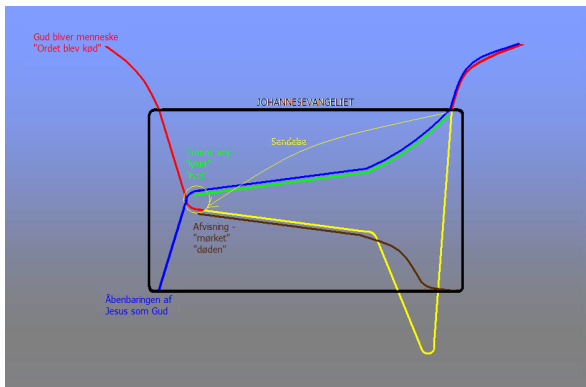
Så gik jeg videre og kom til Øster Nykirke. Over for kirken ligger Sankt Peters kilde, hvor mennesker helt tilbage i hedensk tid, men også i kristen tid har flokkedes - især på Valborgs aften og Sankt Hans aften - for at opleve kildens helbredende og livsfornyende kraft. I dag er den et mudderhul fyldt op med sten og ukrudt. For ikke at forsvinde helt er den indhegnet. Jesus sagde til kvinden: “Den der drikker af dette vand, skal tørste igen.” Heller ikke det behøvede nogen forklaring: menneskelig religiøsitet, historiens vingesus, klogskab, fromhed - drik af det vand, og du vil tørste straks efter - et mudderhul. “Men det vand, jeg giver,” siger Jesus, “er et kildevæld til evigt liv.”

Men når vi ikke selv kan finde dette kildevæld - ikke selv kan pejle denne vej - - når vi kan gøre lige så lidt, som vi kunne gøre for at blive født, hvordan sker det så?

Jo, det sker for enhver, som vil se lyset - enhver som vil drikke af vandet - enhver som vil gå vejen, for Gud kommer os i møde.

Johannesevangeliet er først og fremmest historien om, at Gud kommer os i møde. Derfor blev Gud menneske, Jesus Kristus. Og når vi ser, hvem han virkelig er, så ser vi også, at intet sted på vor livsvej fra vugge til grav er vi ladt alene. Gud kommer os i møde. Jesus Kristus har været selv i den dybeste smerte og lidelse, som vi kan komme i. Han har været i vor døds mørke og tomhed - og når vi kommer dér, så er han der. Han kommer os i møde. Han kender os, han elsker os med Guds evige, grænseløse kærlighed, og det er den kærlighed, der forvandler livet. At se det, er at møde den opstandne.

Men vor vej slutter ikke dér.

7) Johannes fortæller, at netop idet den opstandne Jesus møder disciplene, så sender han dem - med det nye liv, som han lader strømme i dem - han sender dem så at sige tilbage til hans eget udgangspunkt, for at de skal vandre den samme vej som han vandrede og dermed bære vidnesbyrd om, hvem han er, så andre kan se det og få liv i Jesu navn.

Og sådan sender han os i dag. For han kommer hvert menneske i møde.

Det var en meget kort rids over Johannesevangeliet. Og en meget forenklet skitse af de veje, Johannes beskriver.

Senere engang kan vi dykke ned i detaljer - lidt langs ad. Men inden da vil jeg udfordre dig til at gå hjem og læse Johannesevangeliet igennem - gerne i ét stræk - og *lytte* til, hvad det siger til dig ind i dit liv.

Du skal ikke gøre det for at blive klog på Johannes - det er det ikke skrevet til. Det er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn.

Amen.